

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:
Debrecen, Bajcsy-Zsilinszky Endre-u. 1.
(Bika Bérház). Telefon: 113. szám.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párti újság

Előfizetést egyelőre nem veszünk le!
Egyes szám ára: hétköznap (4 oldal)
valamint vasárnap (8 oldal) 5 pengő.

A nemzetgyűlés szuverenitása

Az ideiglenes nemzetgyűlés az állami szuverenitás megtestesítőjének nyilvánította magát.

E történelmi tény nyomán a szuverenitás kérdése előtérbe nyomul.

Köz- és alkotmányjogászaink fél évszázadon keresztül sokat foglalkoztak már a szuverenitás kérdésével, különböző meghatározásokat adtak ennek a fogalomnak, egyben azonban mindannyian egyetértettek, hogy a szuverenitás az állam életében a legnagyobb hatalmat jelenti, az állami akarat érvényesülését az ország határain belül és annak elismerését az ország határain kívül; más szavakkal kifejezve, a legnagyobb hatalom befelé és egyenrangú hatalom kifelé.

Átvitt értelemben a szuverenitás magát az államot jelenti, az államot pedig egy meghatározott területen — az államterületen — élő emberek sokasága, az állampolgárok összereje, vagyis a nép alkotja s demokratikus államban maga a nép működik közre az államot igazoló szervek létrehozásában, mely szervezete az állami főhatalomban osztozódik ki.

A demokratikus államfelfogás szerint minden állami hatalomnak s így a minden állami hatalmat felöllelő szuverenitásnak is forrása az állampolgárok összereje, vagyis a nép.

A nép ítélt, amikor képviselő választ a népakarat jut kifejezésre, amikor a nemzetgyűlés a szuverenitás jegyében eljár.

Felvetődik ilyen körülmények között a kérdés, hogyan állunk a szuverenitással az ideiglenes nemzetgyűlésnél, amelynek létrehozása nem az állampolgárok általános és titkos választásának eredménye, amelynek megalakulásánál a nép csak közvetve és nem közvetlenül működött közre?

Erre is megvan a felelet. Az ideiglenes nemzetgyűlés a néptől vette szuverenitását.

A nép, a nemzet élni akart és élni akar.

1944 december havában, amikor az ideiglenes nemzetgyűlés városunk falai között megalakult és ideiglenes nemzeti kormányt választott, az ország teste kétféle volt szakadva, véres harcok dúltak a Dunántúlon, a helyi, állami és közigazgatási szervek tanácsai, tanácsai a nagy világégés közepette a kötes jövő meredt az ezeréves magyar állami életre.

Nem volt senki, aki közjogunk szerint kezdeményezhetett volna s nem volt mód arra, hogy választást tartunk. Mégis kezdeményezni és választani kellett.

Ez a választás, mely ha nem is épült fel, mert nem is épülhetett fel az általános, titkos és közvetlen választási rendszeren s ha eredményében a pártok erőbeli viszonyát illetően egyik vagy másik párt nem is látta kifejezve az igazi népakaratot, azt nem lehet elvitatni, hogy azon a népakarat többségét magában foglaló, a Függetlenségi Frontba tömörült mind az öt párt indult és képviselőhez jutott e megadott mód arra, hogy meginduljon a vérkeringés

A békeszerződéseket tárgyalják Londonban

Londonból jelentik, hogy a külügyminiszterek értekezletének keddi megnyitói ülésén elsősorban a részletes munkatervet dolgozták ki. A szerdai ülés tárgysorozatának legkiemelkedőbb pontja az Olaszországgal, Bulgáriával, Romániával, Finnországgal és Magyarországgal megkötendő békeszerződések előkészítése lesz.

A „Times” moszkvai tudósítójának jelentése szerint a londoni külügyminiszteri értekezlettel kapcsolatban Oroszországban az uralkodó felleg, hogy most a Szovjet-Unió a győzelemhez való hoz-

zájárulása arányában kiveszi részét a világ újrendezésének felelősségéből. Az épülő béke így tartósabb lesz, mint amely az első világháború után megkötött értekezleten jött létre, amelyből Oroszországot kizárták. A román kérdést Moszkvában nem tekintik úgy, mintha az bármilyen politikai ellentétből fakadó tünet lenne. Ellenkezőleg: a berlini értekezlet óta a három nagyhatalom diplomáciai kapcsolata jobbnak látszik, mint azelőtt hosszú időn keresztül. Bytnes külügyminiszterhez, aki az Egyesült Államokat képviseli a

külügyminiszteri értekezleten, kérdést intéztek a sajtóértekezleten az olasz békeszerződések ügyében. Arra a kérdésre, meghívják-e az olasz kormányt, hogy küldje ki képviselőjét és tárja fel Olaszország álláspontját, Bytnes kijelentette, hogy ezt a kérdést csak maga a tanács döntheti el, mert ilyen meghívásra a külügyminiszterek együttese jogosult. Azt viszont megerősítette, hogy a poisdami megállapodás értelmében elsősorban az olasz békeszerződésre kerül sor.

Hajdú és Bihar vármegye Debrecen székhellyel egy választókerületet alkot

A választásokról szóló törvényjavaslat részletei

A nemzetgyűlési választásokról szóló törvényjavaslat, amelyet a belügyminiszter a nemzetgyűlés keddi ülésén terjesztett be, megállapítja, hogy a nemzetgyűlési választásokat az ország egész területén a törvény hatálybalépésétől számított hatvan napon belül kell megtartani. A nemzetgyűlés megbízása az első öszeállításról számított négy évre szól.

A nemzetgyűlési képviselőket részben a pártok választókerületi lajstromain kell megválasztani, általános, titkos, közvetlen, egyenlő és községenkénti választójog alapján és érvényesen leadott szavazatok arányában, úgyhogy 12.000 érvényes szavazatra esik egy képviselői megbízás. További 50 képviselőt kell választani ugyanazzal a szavazással a pártok országos lajstromai alapján. Az így megválasztott nemzetgyűlés első ülésén további tíz képviselőt választ tagjai közé az ország szel-

lemi és közeleti vezető személyiségei közül.

A törvényjavaslat a továbbiakban megállapítja, hogy az ország 16 választókerületre szavazatkörzetekre oszlanak fel. Ezeket úgy állapítják meg, hogy az egyes szavazatkörzökre 400 szavazatonál több ne essék.

Nemzetgyűlési választójoga minden magyar állampolgárnak van, aki 20. életévét betöltötte, vagy a választói névjegyzék összeállításának évében betölti és 1945 szeptember 1-én Magyarország 1937 december 31-i határain belül lakott. Annak, aki a németek, vagy a fasiszták elleni harcban fegyveresen részt vett s ezt az Országos Nemzeti Bizottság igazolja, választójoga van akkor is, ha 18. életévét betöltötte, vagy a választás évében betölti. A rendelet a továbbiakban felsorolja azokat, akik a választójogból ki vannak zárva. A választást a belügyminiszter

valamennyi munkaszüneti napra az egész országban egyidőben tűzi ki és pedig legalább 30 nappal a választás időpontja előtt. A választás kitűzését falragaszokon közzé teszik. A választási gyűléseket az illetékes rendőrhatalóságoknak a megtartás előtt legalább 24 órával be kell jelenteni. A rendőrség a bejelentett pártgyűlést nem tilthatja be. A választást megelőző napokon s a választás napján mindennemű közmunkakötelezettség szűnhet. A választás napját megelőző nap déli 12 órájától a választást követő nap déli 12 órájáig a választókerület területén szesztilalom van.

A javaslat szerint Hajdú és Bihar vármegye Debrecen törvényhatósági jogú várossal (székhely Debrecen) egy kerületet, Szabolcs, Szatmár és Bereg vármegyék (székhely Nyíregyháza) szintén egy kerületet alkotnak a többek között.

A nemzetgyűlés törvénybe iktatta a fegyverszünetet, a földreformot és a népbírászkodást

Budapest, szept. 11. Az ideiglenes nemzetgyűlés keddi gyűlésén Erdel Ferenc belügyminiszter bejelentette a nemzetgyűlés elé a választójogról szóló törvényjavaslatot. Napirend szerint a nemzetgyűlés ügyrendjének tárgyalása következett volna. Szeder Ferenc indítványozta, hogy a nemzetgyűlés vegye le a napirendről az ügyrendet és hatalmazza fel az elnökséget arra, hogy további tanácskozásait a pártközi értekezleten lefektetett elvek alapján és

azoknak megfelelő szellemben vezesse. A nemzetgyűlés az indítványhoz hozzájárult és az ügyrendet levette a napirendről.

Következett

A NÉMETORSZÁGNAK SZÓLÓ HADÜZENET

törvényerőre emelése. A nemzetgyűlés tudomásulvette és elfogadta a Németországnak szóló hadüzenetet és azt egyhangúlag törvényerőre emelte.

A FEGYVERSZÜNETI EGYZEMÉNY

előadója Balogh István miniszterelnökségi államtitkár volt. Ismertette azokat az eseményeket, melyek a háborút kihozták. Kiemelte, hogy a világalomra törekvő német-Németország minden ok és hadüzenet nélkül tisztán imperialista célokból támadta meg a Szovjet-Uniont. Nekünk semmi okunk nem volt a velünk barátságban élő, sőt irántunk fel-

és a magyar állam élete újból megkezdődjék.

Az ideiglenes nemzetgyűlés szuverenitása tehát a nép, a nemzet élni akarásából származó szükség-szuverenitás.

Természetes tehát, hogy az ideiglenes nemzetgyűlés az állami szuverenitás megtestesítőjének mondta ki magát, de az is bizonyos, hogy ez a szuverenitás csak ideiglenes és szükség-szuverenitás.

Az ideiglenes nemzetgyűlés fel-

adata a végleges nemzetgyűlés megalakulásának előkészítése és mindenféle olyan értékesítés megtevése akár közvetlenül, akár közvetve végrehajtott szervei által, amelyek az államélet zavartalan-ságát biztosítani hivatottak, amely inézkedésekkel nem lehet várni hónapokig a végleges nemzetgyűlés megalakulásáig.

Mindezekből következik, hogy az ideiglenes nemzetgyűlésnek mindent el kell követnie, hogy a

népakarat mielőbb általánosan, titkosan és szabadon megnyilvánulhasson, hogy véget érjen az ideiglenes helyzet, mely a nemzet vég-szüségéből veszi jogalapját s az ideiglenes szuverenitást váltja fel az a szuverenitás, mely feltétel nélkül kifejezést adhat annak, hogy befelé a legnagyobb, más független országokkal szemben pedig egyenrangú hatalom.

(Dr Sz. J.)

tűnő jóindulatot tanúsító Szovjet-Unióval harcbakeveredni. A Bárdossy-kormány koholt ürügye alapján kilenc idegen gép Csech-László magyar repülőszázados vezetésével alant bombázta Kas-sát. Belementünk egy bűnös háborúba, amely idegen érdekeket szolgált. A Vörös Hadsereg vezérkarának taktikai főnöke és haderejének napról-napra növekedő ereje csakhamar megmutatkozott és a hitleri Németország veszejtő-roppogott és kétségbeesve várta végzetét. Mult év október 15-én, amikor elhangzott a volt kormányzó szózata, az ország árulói bitorolták a hatalmat. A Vörös Hadsereg ennek ellenére barátként érkezett hozzánk. Lehetővé tette, hogy nemzetgyűlésre ülünk össze és a független magyar nemzeti kormányt megválaszthatjuk. A fegyverszüneti szerződés kárterítésre kötelez bennünket, de jelenti mindenkifelett az önálló, független, nemzeti életet. Molotov külügyi népbiztos annak idején a fegyverszünet megkötésekor hangzott: A Szovjet-Unió azt akarja, hogy Magyarország talpraálljon és élhesse a maga független nemzeti életét. Az államtitkár ezután kérte a fegyverszüneti egyezmény törvényerőre emelését, amit a nemzetgyűlés egyhangúlag ki is mondott.

A FÖLDBIROKREFORM

rendeletet tárgyalták. Donáth Ferenc előadó megállapította, hogy a földhözjutott parasztság 2-3 éven belül túllaladja a nagybirtokon folytatott termelési színvonalat. Megállapította, hogy a rendelet nem érinti, sőt messzemenőleg védi a parasztság birtokállományát. Egészséges kisbirtokrendszert teremt, végül irányelvként jesszögezte, hogy a kisajátított birtokok tulajdonosainak kártalanítás jár és a földhözjutottak pedig megváltást tartoznak fizetni.

Elsőnek a Kommunista Párt nevében Szobek András szólott hozzá. Felhívta a parasztságot, ne üljön fel a reakciós propagandának, mert a földet, amit kapott, a magyar parasztság sohasem fogja többé kiengedni a kezéből. Bencke Imre a Független Kisgazda Párt részéről szólta a javaslatot. Sűrgette a termelőmunkához szükséges tárgyi és anyagi feltételek megteremtését. A parasztbirtok 200 holdas keretében nem szabad hozzányulni. Ennek az elvnek szem előtt tartása nemcsak a kisbirtokos érdeket szolgálja, hanem a földhözjutottat is, mert ekkor fogja csak látni a föld tulajdonának teljes biztonságát. Szeder Ferenc (szociáldemokratapárti) volt a következő szószó. A földreform sikeres megoldása azzal vált lehetővé, hogy a pártok tökéletesen együttműködtek ebben a kérdésben. Nagy súlyt kell helyezni a szövetkezeti gondolat megvalósítására, a vetőmagnemesítésre és a mezőgazdasági szakiskolák fejlesztésére. Kovács Imre nemzeti parasztpárti képviselő hangzottat, hogy felül kell vizsgálni a földbirtokrendező tanácsokat, el kell távolítani az oda nem való elemeket. Telepítési politikával kell kiegészíteni a földreformot. Szóvá tette a svábok erőszakos fellépését az új birtokosokkal szemben. Füzesséry István a Polgári Demokrata Párt nevében beszélt. Hangzottat, hogy pártjának elvi álláspontja, hogy a földreformra szükség van, azonban

pártja nem tudja magát azonosítani mindenben a rendelet egyes intézkedéseivel. Felemelte szavát azok ellen, akik kényszerítés alapon óhajtják megoldani a magyar parasztság sorsát. Fruzsinó Mihály szólalt fel a szakszervezetek képviselőiben. Hangsúlyozta, hogy a földreformot gyorsan és eredményesen végrehajtották. Ez után az elnök szavazásra tette fel a kérdést. A nemzetgyűlés egyhangúlag elfogadta és törvényerőre emelte a földhírtokreformról szóló rendeletet.

Következett a népbírásokról szóló törvényjavaslat tárgyalása. Kovács Kálmán előadó rámutatott arra, hogy a józan megfontolás kívánta meg, hogy a magyar nép maga vonja felelősségre a bűnöskéket. Az ország perében a nép maga akarja kimondani ítéletét.

Kádár János (Kommunista Párt) kijelentette, hogy a népbírások eddigi munkája nem ki-

elégítő. Dulla Jenő a Kisgazda Párt nevében hangsúlyozta, hogy a népbírásoknak minden tekintetben az igazságszolgáltatás kell lennie. Hogy mi megunk is igyekezzünk emelni a népbírások tekintélyét. Ne a népbírásokat támadjuk, hanem az egyes kötelességmulasztó bírakat. Szükség van a fellebbezés lehetőségének megadására is. Nem szabad elfelejteni, hogy a védelem éppen olyan fontos a büntető igazságszolgáltatásnál, mint a vád.

A főbbi párt szónokainak felszólalása után az elnök szavazásra tette fel a kérdést. A Ház egyhangúlag hozzájárult a népbírásokról szóló törvényjavaslat elfogadásához. Ugyancsak elfogadta a Ház az elnök napirendi javaslatát, amely szerint a legközelebbi ülés szerdán délelőtt lesz s annak napirendjén a választójogi törvényjavaslat szerepel.

Tozso, volt japán miniszterelnök mellbelőtte magát

Tokióból jelentik: MacArthur tábornok kedden elrendelte Tozso tábornok letartóztatását, aki a pearlharbori támadás idején a japán kormány feje volt.

Mikor az amerikai tiszték megjelentek Tozso házában, a volt miniszterelnök revolverével mellbe lötte magát. Állapota súlyos. Az orvosok vértömlesztést hajtottak végre Tozson, ki mikor eszméletre tért, kijelentette, hogy Japán háborújáról saját magát tartja felelősnek.

Singapurból jelentik: 300 japán tiszt öngyilkos lett, miután itagaki tábornok közölte velük, hogy a császártól kapott utasítás alapján leteszi a fegyvert. A japán tiszték a vallásos szertartások elvégzése után kéziránálta felrobantották magukat. Egy szakasz japán katona is követte példájukat. Akik sérülés árán életben maradtak, azokat — köztük egy tábornokot is — börtönbe szállították. (MTI)

Budapesten nagyarányú fasiszta összeesküvést leplezett le a rendőrség

Eddig ötven letartóztatás történt

A MOT jelenti: Farkas Mihály belügyminiszeri államtitkár kedden délután magához kérte a sajtó képviselőit és közölte velük, hogy a budapesti politikai rendőrség nagyarányú fasiszta összeesküvést leplezett le. A fasiszta szervezkedés célja — mondotta — mindenekelőtt az, hogy elégedetlenséget szítson a közönség körében és hogy a választások előtt és a választások alatt, ahol csak lehet, minél komolyabb zavarokat keltsen. Azt akarták elérni az összeesküvők, hogy hivatkozva ezekre a zavarokra, igazolhassák, hogy a választások Magyarországon nem demokratikus szellemben folynak és azokat nem demokratikus eszközökkel készítették elő. A leplezett fasiszták tevékenysége fasiszta rópcédulák terjesztésével kezdődött el. Letartóztatásukig 10.000 különböző fasiszta szövegű rópcédulát szórta szét a főváros területén.

A csoportnak az volt a terve, hogy a közvéleménynek fasiszta szellemben való megdolgozása után átterjen terrorista cselekmények végrehajtására. Fegyveres merényletet szándékoztak elkövetni az ideiglenes nemzeti kormány tagjai és a demokratikus pártok vezetői ellen. Fel akarták robbantani a Vörös Hadsereg hőseinek emlékére emelt emlékművet és merényletet akartak elkövetni a Szövetséges Ellenőrző Bizottság tagjai ellen is.

A rendőrségnek sikerült megvalósítani a leplezett fasiszta csoport fegyvertárát, ahol 10 kg. ekrazitot, fegyvereket, több láda élesztőtényt találtak. A leplezett fasiszta csoport élén dr. Kádár Mihály MÁV kórházi főorvos állt. Kádárt az igazságszolgáltatás annak idején állásvesztésére ítélte. Kádár

a szervezkedést két irányban folytatta. Az egyik a volt egyetemi hallgatók felé ágazott, a másik a MONE és MÖNE széleskörű jobboldali tagjai felé. Az akciókat végrehajtó csoport, azaz a fiatalok csoportjának élén Bilkey Papp Zoltán orvostanhallgató állott. Eddig 59 olyan személy van letartóztatásban, akik az előkészítés munkájában tevékeny szerepet játszottak. A nyomozás tovább folyik, további letartóztatások várhatók.

Magyarország választások előtt

A newyorki rádió a délkelet-európai helyzettel foglalkozva beszámolt arról, hogy Magyarország választások előtt áll. A szövetségesek álláspontja ebben a kérdésben többé-kevésbé ismeretes. Beviñnek és Trumannak erélyenalkozó megállapításai megjelentek a magyar sajtó hasábjain. (MTI)

Fűszeres gyűlés

Vasárnap fűszeres nagygyűlés volt az országos igazságos elosztása ügyében. A városnak igazságos gyűlés a legnagyobb megterjesztés mellett. A kereskedők helyesnek a közeli elosztást és a bevezetett könyvrendszert ellenőrzést, biztatónak látják, hogy a Debreceniek kiáltás elszövevényezéséhez hozzájáruljanak az állandó szállítási lehetőségek biztosításához, megakadályozzák az élelmiszer-felkészítést. Ezért felszólalás bizalmatlanok a szövetséges vezetést és az igazságszolgáltatást szemben. A bajokat a szövetséges taggyűlésnek kell tisztázni és megszüntetni. Ujleky Sándor, a Kereskedő Társulat ügyvezető elnöke felhívta a fűszerkereskedőket az összejövetelre és a munkára. Bejelentette Eland Sándor vizsgáló bizottsági elnök, hogy szeptember 23-án a Társulat összes helyiségében műsorszerű társadalmi rendezés lesz. Kicsi B. Jenő alelnök bejelentette, hogy a gyűlés, cigarettapapír, tizók és szaharin helyettesítéséről most kidöntött rendeletet a pénzügyigazgatósággal tárgyalja és az eredmény a Társulat helyiségében szeptember 23-án. Kovács Lajos alelnök buzdító szavaival ért véget az ülés.

CSOKORNAI színház

1945 szeptember 12-én, szerdán este 7/26 órákor

MÉZESKALÁCS

Daljáték 3 felvonásban, 1 előjátékkal.

Kiket utasít ki a román kormány

Bukarest, szeptember 11. A romániai magyar népi szövetség jogvédelmi irodája részletesen ismerteteli, hogy a legújabb módosított rendelkezések alapján kiket utasít ki a román kormány az ország területéről. A román kormány értesítette az illetékes rendőr- és csendőrhadoságokat, hogy a kiutasító végzés kizárólag a következő idegen állampolgárokra vonatkozik: 1. akik 1944 augusztus 23-ika után léptek az ország területére és nem rendelkeznek érvényes utazási igazolvánnyal, 2. akik 1940 augusztusában léptek az ország

területére, később nyugat felé el távoztak és 1944 augusztus 23-ika után visszatértek. Az utóbbiak minden ingóságukat magukkal vihették, valamint személyenként 200.000 pengő készpénzt.

Nem utasítják ki az erdélyi tanárokat és tanítókat, amennyiben felettes hatóságok és a magyar népi szövetség kedvező véleményvel vannak rólok, továbbá azokra a szakmunkásokra sem vonatkozik a kiutasító rendelkezés, akikről illetékes vezetőségük kedvező véleményét alkotott. (MTI)

A kukorica és olajos magvak forgalmának szabályozása

A közlekedésiügyi miniszter a kukorica forgalmát a kenyérmagvakhoz hasonló szabályozta. Ezek szerint minden kukoricatermő gazda legkésőbb október 31-ig köteles meghatározott mennyiségű kukoricát a vásárlással megfizetett közlekedési hatóság által megjelölt áron megvételre felajánlani. Ha a betakarításra kerülő terület fél hektárnál nagyobb, de egy hektárnál kisebb, akkor 50 kg tengerit kell a gazdának bejelentetnie. Ha 8 hektárnál nagyobb területen, akkor 3 mázsat kell bejelentetnie. Akinek fél hektárnál kisebb kukoricatermő területe van, annak nem köteles bejelentetnie. Bejelentés nélkül a kukoricát csak az vásárolhatja, aki a közlekedésiügyi miniszterrel, vagy az illetékes közlekedésiügyi kormánybiztostól erre külön megbízást kapott. Az egyik községből a másikba kukorica

át vagy kukoricalevelet csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani. A közlekedésiügyi miniszter rendelkezett arról, hogy az olajosmagvak beszállításáról és forgalmáról. Minden gazdálkodó köteles 75 napon belül a közlekedési hatóságnál jelenteni annak a területnek a mélyságát, amelyen a folyó évben olajos magvakat termelt, továbbá a gazdálkodó köteles a termékek kivételével, háztartási és gazdasági szükségletet meghaladó olajosmagvakat legkésőbb 15 napon belül megfizetett közlekedési hatóságra felajánlani. Olajos magvakat, ételajót egyik községből a másikba csak szállítási igazolvánnyal szabad szállítani. A posta olajosmagvakból csak 10 kg-ot, ételajót csak 2 kg mennyiséget fogadhat el. Magánok számára a közlekedési hatóság által kiadott olajosmagvakat szabadon szállítani.

Folyamatban a tárgyalások a debreceni közmunkahivatal és közmunkaváltásról

Mint ismeretes, a közmunkadíjat, közmunkakötelezettséget, a befizetendő összeget és a befolyt összeg hovatartóit országos rendelet szabályozta, ami alapján a debreceni közmunkahivatal és általában annak működését és továbbmenetét érinti és érdekli a debreceni közönséget is. A közmunkahivatal összes ügyeiben és a közmunkaváltásról illetőleg Szendrey Sándor h. polgármester többnapos budapesti útja alkalmával többször és hosszasan tárgyalt illetékesekkel. A tárgyalásokról Szendrey h. polgármester a következőket mondotta a „Debrecen”-nek:

— A tárgyalások folyamatban vannak. Minden kérdésben nagy vonásokban tisztázták a helyzetet. Így a befizetés mikéntjét az országos rendelet írja elő, a befolyt összeget kizárólag az újjáépítés céljaira

lehet és kell fordítani. A közmunkahivatalat átszervezik. Egy vitás pont van még, hogy a debreceni közmunkahivatalt az állam, vagy a város fizeti és veszi-e át. Ebben a kérdésben még folynak a tárgyalások. Részletesen akkor tudok majd nyilatkozni, ha újabb pesti utamról — amikor ismét tanácskozásokra folytatok — visszatérek.

Szendrey h. polgármester kedden ismét Budapestre utazott. A debreceni közmunkahivatalnál az átszervezésre vonatkozólag több intézkedés történt már meg és a város is szabályozást kíván biztosítani magának: a alkalmazottaknak felmondott és több alkalmazottat a város más helyen és más beosztásban kíván felhasználni és igénybevenni. A nagyközönséget érdeklik közmunkaügyekben pár napon belül részletes tájékoztató jelenik meg.

A népbíróság munkarendje

A debreceni népbíróság munkarendje a következő: szerdán, szeptember 12-én Tyukódi József 9 órákor, Szabo József 10 órákor, Henni Gyula 11 és 14 órák között, 11 órák között Szep-
tember 14-én, pénteken 6 óráig Lajos, Fekete Bálint és Nemethi Gyulánál, szeptember 15-én Korok György tanácsos és Szabó Sándornál, szeptember 21-én Varga Ferenc és Enyed Gábor bírnnyel tárgyalja a népbíróság. Vajamennyi „kis nyilas”, vagy „Vollsbund” tag.

József Attila-est

A Demokratikus Nőszövetség József Attila este rendezett. A Déri díszterem zenei osztály megőrizte a közönséget. Úgy az anyag, és érkező siker teljes volt. A tragikus sorsú költő mely költeményeit hűszóron és hűszóron mutatott be a szavalókörök s az egyes szereplők, kiknek sorában egyformán részt vettek. Ünnöli Margit, Radvánszki Rozsa, Fáy Apádné, Horváthy Lili, Gencsi Sári, dr. Nágelne Horváthy Éva, Kolozsvári Éva, Balgo Istváné, Rónai Vera, Dezi Ferencné, Fodor Endre, Kelemen Vica.

Elkobozták Nyilas Ferenc birtokát

Nyilas Ferenc debreceni gazdálkodó felsőbboldali magartartásáról volt ismeretes. A felszabadulás előtt persze elmenekült, sorsára hagyván birtokát, 420 hold kitanó földet az Ebesen, Ondódon, Szepesen és Bánkon és azóta sem adott életjelet magáról.

Az elmenekült Nyilas Ferenc birtokát a városi Földgénylő Bizottság a földreform céljaira kívánta igénybevenni s ezért előterjesztést tett a Földbirtokrendező Tanácsnak, amely tegnap döntött a Nyilas-féle ingatlanok elkobzásáról. A Tanács megállapította, hogy Nyilas Ferenc több gyűlésen népelesen kijelentést tett. Viselkedésével számos jelet adta német barátságának. A múlt év nyarán tartott lószorozáson gaz-

datársal előtt így agítat az idegen érdekekért:

— A győzelem áldozatot követel, ezért oda kell adnunk minden lovát a német hadseregnek.

Mint ahogy a vármegyei tanács Nyilas Ferenc fasiszta beállítottát megállapította, kimondta 420 hold birtokának elkobzását és igényjogosultak közötti kiosztását.

Nagy kereslet berzencei szilvában

Az idén különösen nagy kereslet mutatkozik egy a piactér mint a termelői forgalomban a szilva iránt. Eredőben a Berzencei szilva kereset a haziaszonyok.

Magyarzárta pedig a nagy keresletnek, hogy a berzencei szilva az egyetlen gyümölcs, melyből okor nagyüzert lekvár főzhető.

Nem kell különösképpen magyarítani hogy mit jelent ez a mai okorhiány idején, és érdekes: mintha a természet maga is segítségre sietne a cukorhiánnyal küzdő haziaszonyoknak, az idén rendkívül edős a berzencei szilva termés. Ez a körülmény természetesen még inkább fokozza a berzencei szilva iránti keresletet. Saha nem tapasztalt forgalmat bonyolítok le ebben a cikkben, mindenféle azonnali vevőre írtal és az általános árviszonyokhoz képest nem is túlzott áron.

Jól teszik a haziaszonyok, ha idejében gondoskodnak berzencei szilva beszerzéséről, míg a rendelkezésre álló termés hi nem fogy.

Bornemissza Gézárt újra letartóztatták

A Népbíróságok Országos Tanácsának végzését most hirdették ki Bornemissza Géza volt miniszter letartóztatása kérdésében. A különböző háborús bűncselekményekkel gyanúsított Bornemissza Gézárt ugyanis a népbíróság mintegy három hónappal előzői szabadlábra helyezte. A most kihirdetett másodfokú végzés megváltoztatta a népbíróság határozatát és elrendelte a gyanúsított előzetes letartóztatásának meghosszabbítását. A védő előterjesztését elutasították és egyben elrendelte a népbíróság Bornemissza Géza azonnali letartóztatását.

Szinyai Zoltánt öt, — Szatmora Jánost két évre itéte a Népbíróság

A népbíróság kedden tárgyalta Szinyai Zoltán iró és újságíró íróval, Szinyai belső munkatársaként tevékenykedő Milóty István szerkesztésében megjelenő „Új Magyar” c. széleskörű jobboldali laphoz. Ez időtől kezdve Magyarországon a háborúban való fokozott részvétel mellett igazolt. A népbíróság a vádlottat öt évi kényszermunkára ítélte jogerősen.

A népbíróság népelesen büntesékkel minyél vádlotta meg Szatmora Jánost, a közérdeklődés legfeljéleli hatóságának elnökét. A vád szerint Szatmora János a vádlottaként, mint miniszteri biztos működött. Így az Az Isten kezében ügyét és a MEFFER ügyét is ő intézte. Az ő ténylegesen folytató került a lincstári tulajdonába a Gombaszöki Frida tulajdonos képező Az Est Lapkiadó Rt. A népbíróság bíróinak monotta ki Szatmora Jánost egy évi és két év börtönbüntetésre és ezért két év börtönbüntetésre ítélte.

— Lemondott az egyik népbír. A most felállított második számú népbírósági tanács egyik tagja, Kocsis András, akit a szakszervezet kiűldött, lemondott megbízatásáról. Helyette Czifra János nyert behívást a szakszervezet részéről a pótnépbírak közül.

A Gárdos féle könyv és papírszaküzlet

Átvettom. Ecsan felszerelt ruhával állok a nb. közönség rendelkezésére. Isekolaszerek, könyvek, papírtárak. SZINZAY ENDRE Püski palota

Mozdulat	S	MA fél 5-től
művészet	W	OSSZTANC
ballet	W	Darabka
gyógytorna tanítás	I	Swing
megkezdődik beiratkozás	I	zeneok
d. u. 6-8-ig		N
Deák Ferenc u. 6.		
13-án táncantólyam kezdődik!		G

Horváthy Matom Munkaszövetkezet értesíti bűntető és daráltató feleit, hogy minden 100 kg termény feldolgozásához 25 kg fát sziveskedjenek hozni.

BÚZÁT,
razsot, árpat, tengerit
minden mennyiségben
VÁSÁROL
az APAFI
GŐZMALOM

Cépszíjpiótlót
mérték szerint készítünk,
(bűri szövésben) kender
minőségben. Megrendelést azonnal készítjük.
Koppány Vay Adám-
utca 39.
Nyíregyháza.

1945 szeptember 12-én, szerdán este 7/26 órákor

Szállítási korlátozást léptettek életbe a legfontosabb közellátási cikkekre

A közellátási felügyelőség, miután a feketézés megakadályozására eddig tett intézkedések nem értek el teljes célt, az eddig kiadott korlátozó rendelkezések legszigorúbb végrehajtását határozta el.

A mai naptól búza, roza, árpa, zab, köles, tengeri, tej és tejtermék, baromfi, sertéshús és zsír, méz, olaj és olajosmagra a legszigorúbb szállítási korlátozás lép életbe. Ez azt jelenti, hogy szeptember 12-től szállítási engedély

nélkül senki nem szállíthatja a fenti közellátási cikkeket.

Szállítási engedélyt a vasúti szabályzatokban megszabott kézipodgyász terjedelméig a községi előjárás, ezen felül a községi előjárás javaslataira a közellátási felügyelőség adhat ki. A szállítási engedély nélkül szállított élelmiszereket minden esetben elkobozzák, kisebb esetben az ilyen szállítás kihágását képez, súlyosabb esetekben azonban már letartóztatásnak minősül.

50 vagon szén érkezett a Villanygyárba

Közelben javul a szénzállítás és a gázszolgáltatás is

A Debreceni Villágítási Vállalathoz kedden 50 vagon szén érkezett, ami a kiutalt szeptemberi kontingens egy része. A most érkezett szénmennyiség a korlátozások fenntartásával 8-10 napig elegendő.

Mint Pataky József miniszteri tanácsos, az üzemi ügyosztály vezetője közölte, a közeli hetekben remény van arra, hogy nagyobb, felemelt és több szénzállítást nyújt majd Debrecenbe. Az eddigi egy szénvonal helyett két szénvonalat állítanak be Debrecen

számára. Illetékes helyen a város, az üzemi osztály közbenjárására és felvilágosítására készen mutatkoztak arra, hogy méltányolva a nehéz debreceni helyzetet, némileg felemeljék a Debrecennek kiutalt szénmennyiséget annyira, hogy a városi üzemek is szénhez juthassanak, ami gazdasági szempontból jelentős. Rövid időn belül a gázszolgáltatás is javul, legalább 100 százalékkal, miután a hajdúszoboszlói gáz nagyobb mennyiségben biztosítható Debrecen számára.

A fogdában öngyilkosságot kísérelt meg a gyermekgyilkos anya

Beszámoltunk arról a megdöbbentő gyermekgyilkosságról, melyet Zádor Gyuláné Hatvan-utca 1. szám alatti lakos követett el a Nagyerdőn. Gyula nevű két és fél éves kisfiát kivitte az erdőbe és saját fejkendőjével megfojtotta, majd a kis halottat visszavitte a lakásba és úgy igyekezett feltüntetni a dolgot, mintha más ölte volna meg a gyermeket.

Zádor Gyuláné, aki heves dulakodás után gyilkolta meg védekező kisfiát, valószínűleg a lelkiismeretfurdalástól üldözve tegnap éjszaka öngyilkosságot akart elkövetni a rendőrség fogdáiban.

A rendőr vette észre, hogy zárkájában felakasztotta magát. Sikeresül idejében megmenteni a gyilkos anyát. A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy Zádorné ellen büntető eljárás volt folyamatban, mert lopott bútorokat és szőnyegeket értékesített és mikor a lopott holmik tulajdonosa jelentkezett, már nem volt annyi pénze, hogy az eladott dolgokat visszavásárolja. Újabb vallomásaiban azt adja tettének okát. Elmondotta, hogy magával is végeznék akart, mikor gyermekét megölte, azonban ekkor már nem volt ereje hozzá.

Hadifoglyok és deportáltak hazaszállítása

Milók Sándor miniszterelnökségi államtitkár vasárnap rádióbeszédet intézett az Ausztriában és Németországban tartózkodó hadifoglyokhoz és deportáltakhoz.

— Nemesak a kormány tagjai — mondotta —, hanem Magyarország minden igaz fia, pártkülönbség nélkül szeretettel gondol a hadifoglyokra és deportáltakra. Mind az oroszok, mind az angolok nagyhatalmak nagylelkűen készséggel jöttek segítségünkre. Az orosz hatóságok Ausztria és

Németország területéről gyors ütemben indítják át a magyar hadifoglyokat és deportáltakat. Az angolok és a németek pedig a szükséghez képest napenként egy-két vonatszerelvényvel fogják a magyarokat hazaszállítani.

Ezután az államtitkár figyelmeztette a hazatérőket, ne higgyenek a rémhírtérjesztőknek, mert aki nem vételes Magyarország lerombolásában, békességben vissza térhet polgári foglalkozásához.

A Vidoni gyárat átvette a város

A Vidoni-féle szalámi gyárat az orosz katonai hatóság visszavonta a városnak. A város hivatalosan át is vette, utána visszavonta a tulajdonosnak, felhívta arra, hogy a gyárat minél hamarabb helyezze üzembe és állítsa a közlekedés szolgálatába.

Párisi születésű, okleveles tanár, francia órát újra megkezdte.
Constance PERDRIAN
Timár-utca 25.

Ékszerjavítások leggyorsabban készülnek
Moskovits Sándornál
Piac-utca 41.
Arany, ezüst, drágakő bevéltés.

HORN REZSŐ
szőnyeg és textil üzlete megnyitott
Batthyány-u. 2.

DEBRECZEN 3. OLDAL 1945 IX. 12.

munkalapot szereztek. A tervük az volt, hogy a hamis okmányokkal felszerelve megszöknek a fogdából, kifosztják az ügyészség bűnjelkamaráját és Romániába mennek. Előbb Márkus szökött meg, majd Ladányi, Kiss és Tardi is kiszöktek a fogdából.

Az ügyésznég értesítette a szökésről a rendőrséget és Szabó Sándor nyomozó főhadnagy Puskás László nyomozó alhadnaggyal együtt elfogta a szökevényeket a Homok-utca 6. szám alatt, ahol éppen a bűnjelkamarára feltörésére készültek indulni. A hamis iratokkal felszerelt szökevényeket a rendőrség őrizetbevette.

Szeptember 20-án tárgyal először az új népbírói tanács

Közöltük, hogy a most felállított második számú népbírói tanács, amely kizárólag az igazságot ellen beadott fellebbezések elbírálásával foglalkozik, megalkult. A kinevezett elnök dr. Farkas Aladár törvényszéki tanácselnök, helyettese Siposs Sándor járásbírói elnök. Az új második számú népbírói tanács rendes tagjai a pártok és szak-szervezetek részéről: Prém Miklós (kiszgazda), Molnár Lajos (kommunista), Uj István (parasztpárti), Pál Antal (Pogári Demokraták), Selyem Lajos (szociáldemokrata), Czifra János (szakszervezet).

A tanács első ülését szeptember 20-án tartja, amikor is dr. Török Tibor tanítóképző intézeti igazgató, dr. Ókrös Sándor egyetemi tanár, orvosprofesszor, Kapusi Imre igazolási ügyében beadott fellebbezésekkel foglalkozik. Török Tibort nyugdíjazásra, Ókrös Sándort állásvesztésre ítélte első fokozan az igazolóbizottság és a fellebbezéseket tárgyalja most a népbírói tanács.

Gazdaképző Iskola

A földművelésügyi miniszter új iskolatípusú állított a gazdaképzés szolgálatába. Ez a Magyar Gazdaképző Iskola. Az iskolának fiú és leány tagozata van, fiúknál 2 év, leányoknál 1 év. A Magyar Gazdaképző Iskola második évfolyamát végeztek időszerűség nélkül folytathatják tanulmányukat a mezőgazdasági középiskola harmadik osztályában.

Felvételi feltételek: Betöltött életkor 14 év. Előképzettség: Közt. vagy polgári iskola 4. osztály, illetve a népiszkola VIII. osztály elvégzése. Ahol nincs még a VIII. osztályos népiszkola, a VI. elemi osztály elvégzése után felvehető a jelentkezés, ha a tanköteles koron túl van, de 18. életévét még nem töltötte be. Tanítás ingyenes, beíratási díj nincs. Vidékről jelentkezők részére internátust állít fel az iskola igazgatósága. Erről felvilágosítást ad beíratásukor. Vidékről ajánlott leveleiben is jelentkezhet beíratásra. Itt felhívja az igazgatóság azon családokat, akik internátuson kívüli jelentkező diákokat akarnak felfogadni, hogy az iskola igazgatóságánál jeleintsék be igényüket. A beíratás ideje kérvény nélkül szeptember 20. kérvénnyel szeptember 30. Tanítás kezdete szeptember 25. Debrecenben két ilyen Magyar Gazdaképző Iskola kezd meg működését. Az egyik homoki gazdaság, Mikepércsi út 10. sz., a másik feketeföldi gazdaság, Kishegyesi út 3. sz. Beíratkozzák otthonuktól megfelelően válasszák meg iskolájukat.

Irodalmi kamaraszínház

A városi zeneiskola előadótérképében 1945 szeptember 12-én, szerdán este 7/26 órák

A TESTŐR

Vigjáték 3 felvonásban. Írta: Molnár F. Vagyonmentő, Bádogyos u. 1.

Néhány furcsa hír

Jó volna végre tisztázni az utcabizalmiaknak tulajdonképpen mi a hivatásuk, mi a kötelességük, ha aztán ezek között a kötelességek között ott szerepel az is, hogy egyes pártok „politikai megbízottai”, abban az esetben rendben van. Ahhoz azonban hogy ez így legyen, szerény véleményünk szerint mind az öt párt hozzájárulása kell, merthely az eddig ismert kötelességekkel kapcsolatosan is az öt párt hozzájárulásával állították be.

Az történetik ugyanis, hogy újabban az utcabizalmiak háztól-háza járnak egyes utcában, kivallatják a lakókat, ki melyik pártéhoz tartozik s azokat, akik a Kommunista Párthoz, valamint a Szociáldemokrata Párthoz tartoznak összerákják. Így aztán természetesen könnyű megállapítani, hogy a többi három pártéhoz kik tartoznak.

Mi akar ez lenni, választás előtti próba? Nem hinnénk, hogy a Kommunista Párt, vagy a Szociáldemokrata Párt ne tudná a nyilvánvaló tényekből, kik a tagjai.

Egyébként pedig itt volna már az ideje felszámolni az utcabizalmi rendszert, amely szűges ellentétben áll a demokrácia fogalmával és sérti a lakosság szabadságát.

Egy falusi bácsi beszéli, mint másik furcsa hírt, hogy a falujukban az ottani rendőrség az egyik politikai párttal kötött egy a faluból kivetett országút elején, valamint a vasútállomáson rendszeresen razzliát tartat.

Ez idáig minden is volna. Nagyon helyes! A feketézéseket el kell fogni, kár, hogy nem segít ebben a munkában a rendőrségnek a többi párt is. Az azonban már nincs rendjén, hogy az elcsipített feketézés holmijának a fele jutalmul rögtön azé, aki elcsipette, a másik felét pedig elárverezik, persze annak, aki nyomában meg tudja fizetni. Így aztán megint csak nem az eláttatlanok kezébe kerül az eldobott fekete árú.

Tudunkkal megfelelő törvényes rendelkezés szabályozta az árúknak egyes helységekből ki, illetve beszállítását. Mennyivel helyesebb és megnyugtatóbb volna a közre nézve, ha ennek a rendelkezésnek szerezne érvényt a rendőrség is, a pártok is. Az igazi demokrácia ezt követelné.

Az is egy furcsa hír, hogy egyes falvakban a már odaérkezett textilanyagokat kirakták a kirakatháza. Ez nem volna magábanve furcsa, de furcsa az, hogy egyik pártnak az agitátorai a ruhaanyag csodái között oly értelmű propagandát csinálnak, hogy csak azok kapnak belőle, akik tagjai az illető pártnak, tehát ügyegeknek belépni.

Eddig úgy tudtuk, hogy az a kiszgazda, aki az előirt beszállításon felül ad be terményt, az részese ezekben a textilanyagokban, függetlenül attól, hogy melyik pártnak a tagjai sorába tartozik. Az igazi demokrácia ezt is követelné.

...ha belép a Kommunista Párthoz, hazahozzuk hadifogságban lévő urát, vagy ha a fia van oda, a fiát... imigyen agitálnak egyes falvakban.

Hála Istennek, köztudomású ma már, hogy minden közbenjárás nélkül is, minden hadifogoly a Szovjet-Érő nagylelkűsége folytán hazakerül függetlenül attól, hogy a hadifogoly hozzátartozója melyik pártnak a tagja, melyik pártba lépett be.

„Csak örmestertől és jegyzőtől lefele”

A demokratikus pártok országgyűlési kérelme a választási küzdelemre. Mindenképpen várja, hogy a független magyar nép szabadon nyilatkozzék meg a legszorosabb választáson. Szeptember 12-én, szerdán este 7/26 órák. A múlt nap egyik párt tartott népgyűlést és a vezetésnek programbeszédében többek között a következőket mondta: „Egyrészt, vigyázzunk, választások lesznek, ne adjunk választ.

Férfi és női SZÜVET-TEXTIL
Rosenbaum Aladár
Csapó-u. 1.
(Cukorka üzlet helyén.)

tól jegyző, csak örmestertől és jegyzőtől lefele!”
Nagyon jó lenne, ha a demokratikus pártok saját érdekében megnéznék, kiket indítanak a választási küzdelembe?

A Kiszgazda Párt hírei

Az Ifjúsági Szervezet ma délután 5 órákor fontos ügyekben taggyűlést tart.

A női tagozat csütörtökön délután 5 órákor tartja összejövetelét, mely több rendbeli fontos ügygel foglalkozik. A vezetőség kéri a tagok pontos és felelősen megjelenését.

A köz- és magánalkalmazottak tagozata (tényleges és nyugdíjas) pénteken délután 5 órákor taggyűlést tart. A vezetőség ezúton hívja fel a tagokat, hogy a gyűlésen teljes számban jelenjenek meg.

Az iparos és kereskedő tagozat pénteken délután 5 órákor taggyűlést tart. Pénteken délután 4 órákor a tagozat vezetősége tart ülést.

A Párt elnöksége felhívással fordul a körzetek vezetőségéhez. Azok a körzetek, melyek a megalkulástól felvett jegyzőkönyvet még nem adták le a pártirodában, azonnal nyújtsák azt be. A jegyzőkönyvben pontosan feltüntetendő a tisztségviselők pontos lakcíme is. A körzetek tagjai azonnal keresseknk érintkezést a Pártvezetőséggel, hogy a körzetek munkaprogramját illetően és részletes tájékoztatást megkaphassák.

Mikepércsiek küldöttsége Öry főispánnal

Öry István főispán, közéleti kormánybiztos hétfőn népes küldöttség kereste fel Mikepércs községből. A küldöttség panaszokat tárt fel azzal kapcsolatban, hogy a kivételek szerinti aránytalanok Mikepércs, Hajdúszásmén és Józsa községekben, mint Debrecenben, vagy más megyei városokban. Intézkedést kérték, hogy a kivételek megegyel viszonylatban igazságos legyen. Előterjesztettek egy kérelmet, hogy ellenőrző szervet állíthassanak fel, mely a főispánnal kötötté végezze a kivételek felülvizsgálását. Szózatjelték, hogy Hajdú megyében 80 pengő vámörlési pótdíjat szednek, amire még a miniszteri rendelkezés nem jött ki. Kérték a máimok felülvizsgálását és a vámörlési pótdíj sürgős rendezését. Más közellátási panaszokat is feltártak a főispán előtt.

Öry István főispán részletes felvilágosítást adott a küldöttség tagjainak. Szatisztika van felkötve a vármegyei jóságáományról és a kivételek ennek alapján történik. Debrecen város az előző évnegyedben elmaradt a beszállításteljesítésnél, mert akkor bizonyos elengedési hírek merültek fel illetékes helyi részéről. Ezt azonban pótolja most, amikor az egész vármegye helyét teljesítette birkában a jóságbeszállítást. Debrecen város semmi körülmények között sem vonhatja ki magát a beszállításteljesítésből. Minden felszólalás ügyében eljár, minden kérés felülvizsgál és a sérelmeket, ha ilyenek fordultak elő, orvosolja.

A mikepércsiek küldöttsége azzal távozott, hogy írásban közlik a felmerült konkrét panaszokat.

Férfi-ruha VÁGÓ
Női-kabát VÁGÓ
Ballon-kabát VÁGÓ
És-kabát VÁGÓ
Férfi-szövet ruhakereskedő Széchenyi-és Béli-s-áru Piac-utca sarok.

